

PDF verze časopisu

MULTIPLACKA

- Časopisu o FaVU pro FaVU,
založeném na rozhovorech
s absolventy

jaro 2007

PDF úvod

Multiplacka se uplácala rychle během necelého týdne, a tak Vám možná přijdou některé placky nedopečené. Sérii rozhovorů s absolventy FaVU jsem (jakožto taky-absolvent) uplácal já, rozhovory se studenty prvních ročníků podnikla prvačka Klarisa z ateliéru Performance. S rychlosazabou a grafickou podobou Multiplacky nám pomohla Blanca Suris.

Myslím, že tento talíř placek dává dohromady zajímavou reflexi školy, a poodhaluje formování osudů studentů FaVU.

pavelp

VENDULKA CHALÁNKOVÁ
(at.environment)

Kde ses tady vzala, v tom Brně?

Já jsem si tady přála být.

Přála sis být konkrétně na FaVU?

Jo, konkrétně na FaVU a konkrétně u Merty a Mariana Pally.

Kdys to zjistila, že si to přeješ?

Asi v posledním ročníku na střední škole v Přerově. Měli jsme přímo učitelku Hlavinkovou a ta mi pomalu otvírala konceptuální směry.

Tvoje představy a očekávání se na FaVU vyplnily?

Nó, vyplnily.

Takže jsi zřejmě věděla, že tě škola nepřipraví na praktický život.

Nó, věděla. Moc se mi tam líbilo, a tak jsem si to prodloužila na 7 let, protože jsem chtěla oddálit ten konec. Já si myslím, že když se chce někdo na FaVU naučit něco praktického, tak tam tu možnost má. Je ale blbý, když si to lidi neuvědomují, nic nedělají, a pak jsou na konci překvapení, že nic neumějí.

No tak pudou do reklamek, no. Však oni je to tam naučej – dělat ty plakátky na slevy ... Jak sis představovala svůj život po škole ty?

Já jsem na to nechtěla vůbec myslet. Věděla jsem že to přijde, ale nic jsem si ne

představovala. Já teď pořád něco kutím a snažím se prodávat.

Takže se snažíš uživit svojí vlastní tvorbou?

Tvorbou bych to zrovna nenazývala, spíš produkcí. Kutím nášivky a hračky a snažím se je nabízet v různých obchodech. Zatím jsem na pracáku, ale když se mi podaří vytvořit si nějakou síť zákazníků, tak bych si na to zařídila živnosták. Několikrát jsem se snažila nechat se někde zaměstnat, ale nikde mě nechtěli. To jsem šla třeba na nějaký pohovor „Kreativec – úprava výloh“, po kterém mělo následovat druhé kolo, ve kterém se měly oblékat figuríny. Ale oni mě už nepozvali ani do toho druhého kola, že prý na to nemám kvalifikaci. Pak jsem ještě obcházela květinářství, protože jsem si myslela, že bych mohla aranžovat a prodávat květiny, ale tam na mě byli vyložene zlí. Pakovali mě hnedka pryč, že prý s vysokou školou chci prodávat kvítka. Obešla jsem jich několik. Pak jsem ještě chtěla prodávat čokoládové bombóny, domluvili si tam se mnou další schůzku, ale pak mi psali, že už si někoho našli.

Na pracáku mi paní řekla: „Nojó, to vy se stejně asi budete žít na volné noze“. Ale to mi přijde absurdní, protože tohle naše společnost vůbec neumožňuje. Protože kdybych chtěla být na volné noze, tak k tomu potřebuju minimálně ten živnostenskej list, ale ten aby se mi vyplatilo zřizovat, tak bych musela vydělávat těžký prachy.

Na co nejraději vzpomínáš z období studia na FaVU?

Já vždycky vzpomínám na ty středy, konzultační dny, kdy vždycky v kabinetě sedí Marian s Mertou, a Merta vypráví historky. Vždycky když jsem si tam sedla a poslouchala ho, tak mě zaplavila taková vlna klidu a pocit, že je všechno v pořádku a že ten život je takovej úplně v pohodě. Vždycky jsem se tam hrozně vyklidnila. Na to vzpomínám často.

Jaký přednášky jsi měla nejraději?

Hodně se mi líbil Socioart s Pepou Daňkem a Rozbořilem. Pak se mi taky líbily ty hodiny s Vladimírem Franzem.

Zajímala tě víc ta hudba, nebo spíš to, jak Franz vypadá?

No, když to bylo hrozně zajímavý, že když on tu hudbu pouštěl, tak se u toho hrozně mrskal.

BARBORA MOTLOVÁ

(grafika / socha)

Pamatuješ se ještě na svoje představy o studiu grafiky na FaVU, když ses na školu hlásila?

Myslela jsem si, že tam budou všichni hrozně kamarádský a budeme mít mnohem víc konzultací, že se o nás bude vedoucí ateliéru zajímat tak jako učitelé na střední a bude s nimi zrovna tak snadná debata. Myslela jsem si, že všichni budou chodit děsně zajímavě obličaní a budou to skrz naskrz osobnosti, ze kterých si sednu na zadek. Domnívala jsem se taky, že i já během studia uzraju v děsně zajímavou osobnost a budu mít díky tomu do konce života vystaráno. Měla jsem i jasno, kterým výtvarným směrem se chci pustit.

Jak moc se tvoje představy lišily od reality? Byla jsi něčím zaskočená?

Konzultací bylo na můj vkus moc málo a byly, podle mě, závislé příliš na momentální náladě vedoucí ateliéru. Před příchodem na FaVU jsem si vůbec neuvědomovala, jak moc může osoba vedoucí ateliér ovlivňovat lidi, kteří se v něm pohybují, i celou jeho atmosféru. V některých ateliérech jsem měla dojem, že je práce studentů vůbec nezajímá, a to mi přijde hrozná škoda a myslím si, že je to i problém vedení, že by jako ty šéfy ateliérů měli víc popohánět, aby něco dělali. Osobně soudím, že díky tomuhle přístupu řada lidí na FaVU jednoduše hnije a když vylezou, zjistí, že veškerý talent proflákali. Myslím si, že všichni vedoucí ateliérů by např. měli svoje studenty nutit, aby si už za studia organizovali výstavy. Líbilo se mi, že byly na škole zvané zajímavé osobnosti současného umění.

Můžeš trochu přiblížit místo a situaci, ve které ses po absolvování školy ocitla?

Šla jsem rovnou učit grafiku a dějiny umění na jednu střední umprumku do Plzně. Na malování mi první rok vůbec nezbyval čas, dělala jsem maximálně sem tam nějaký miniformát, protože jsem se pořád šprtala dějinou. Ale teď (druhé) jsem za vodou.

Používáš v současném životě něco z toho, co ses na FaVU naučila?

Jasně. Ale přiznávám, že čerpám nejvíc z rad, který mi udělili spolužáci.

Jak se díváš na své studium zpětně? Zasteskne se ti občas? (po čem?)

No přece po tobě Pavle:) a taky po jinejch kamarádech. Brno mi nechybí, protože se mi jako město vůbec nelíbí, ale ta příroda okolo je senzační, ta mi taky chybí. Taky mi chyběj brněnský divadla.

Vybavíš si při vzpomínkách nějaké silné zážitky, které tě nějak zásadně ovlivnily?

Když mi moje první vedoucí ateliéru dvě hodiny nadávala (a poté vyrazila ze školy) u ní v kanclu za to, že jsem na konzultaci zkritizovala obraz jedné spolužačky, kteréj se jí určitým způsobem týkal. Dneska už si myslím, že si tím normálně léčila mindráky, ale tehdy jsem z toho byla na pěkným dně.

Šla bys na FaVU jako středoškolačka znovu?

Jo.

Teď jsem pořád úča na umprumce v Plzni, ale momentálně jsem na stáží v Německu, kde se mám výborně, ateliér jen pro sebe, takže můžu dělat dnem i nocí. Taky jsem se z nutkavý potřeby přihlásila na AVU, kam mě vzal Skrepl, takže příští rok budu úča i zase student. tak snad to budu stíhat.

HONZA PROŠEK

(ateliér performance)

Před rokem jsi dokončil FaVU, odstěhoval ses zpět do rodného kraje v Severních Čechách a nastoupil jsi do sklářské školy jako učitel. Stýská se ti trochu po Brně?

Musím říct že jo. Když člověk žije šest let na nějakém místě, tak to na něm zanechá násedky. Nejvíc mi scházejí lidi, se kterými jsem se v Brně mohl setkávat. Zjistil jsem, že v Novém Boru není nikdo, kdo by mi přinášel tolik, co mi přinášeli lidi v mém okolí v Brně. S tím mám teď asi vůbec největší problém. Mám sice pár dobrých kamarádů, ale když si jdu s nima někam sednout do hospody, tak se maximálně můžeme bavit vo ženskéjch.

A o čem ses bavil s lidma v hospodě v Brně?

Taky vo ženskéjch. Ale taky někdy i vo něčem jiným, rozhovory mě nějakým způsobem posouvaly, různorodý názory mě nutily trochu přemýšlet. Samozřejmě, že to nebylo jenom vo umění, ale vo všem kolem a hlavně o věcech, který mě zajímaly. Byla to živá konfrontace s lidma, který měli podobný zájmy. Ale teď, když je člověk sám a nemá kolem sebe lidi, se kterými by mohl svoje myšlenky nějak „prolínat“ ... tak mu to prostě chybí.

Máš mezi svými studentama někoho, s kým cítíš nějakou smysluplnou výměnu, komunikaci? Prožíváš aspoň jako učitel ve škole nějaké okamžiky, ve kterých cítíš, že to není ztacený čas, ale má to nějaký smysl?

Někdy tyhle pocity skutečně mám. Na začátku jsou samozřejmě ohromný pocity skepse, že ty děcka nic nebaví a nejráději by někde blbli místo toho, aby se třeba věnovali kresbě. Ale to já chápu. Často jsem na to neměl chuť ani já, a tak jsme strávili hodně času jenom povídáním si o věcech, o kterých jim v jiných hodinách nikdo nic neřekne. Nedávno to bylo třeba o budhismu ... No a někdy se stane, že zadám nějaký praktický úkol, který se jim podaří splnit takovým úžasným způsobem, který bych vůbec nečekal. A to je pak okamžik, kdy skutečně cítím, že se mi nejen povedlo někam je dovést, ale že se povedlo něco úžasnýho hlavně jim samotným. Takže nějaký ten pocit naplnění v tom učení je, jinak by se z toho člověk musel zbláznit, a hlavně by to bez toho pocitu nemohl vůbec dělat.

Teď na jaře jsme měli zrovna takovou dobrou hodinu, kdy jsem děckám řekl, že budeme dělat kresbu trochu jinak. Oblíklí jsme se všichni do papíru a šli jsme k potoku, kde jsme ze sebe sloupali potem a pohybem vytvarované – plastické krajiny. Ze začátku se nikomu moc nechtělo, někdo se těšil, že si bude sedět v lavici a kreslit, dívali se na ten nápad s nedůvěrou. Ale když jsme nakonec seděli u potoka a skvěle si povídali, bylo to super a nálada se naprosto změnila.

Když jsme připravovali karneval a měli jsme si dělat masky, jeden student se mě ptal. „Pane učiteli, můžu si do té krabice doma už udělat díry?“ Ptal jsem se proč. „No abych viděl až s ní pudu“, dělal si legraci. Tak jsem mu nejdřív suše vysvětlil, že si má tu krabici vzít pod paží a normálně jít do školy, kde teprve udělá ty díry, až bude masku vyrábět. On byl ale zklamanej a říkal: „Hmm, já myslel že s tou krabicí půjdu přes Českou Lípu“. Tak jsem se toho chytnul a dal mu za domácí úkol, že si musí doma udělat díry do krabice, dát si jí na hlavu a pak vyrazit normálně na vlakový nádraží a dojet vlakem s tou krabicí na hlavě až do školy do Nového Boru. A jako důkaz, že to udělal, mi měl celou akci přinést nafocenou od kámoše. Takže tak vznikla super akce, ze které jsou přímo fotky i video. Spolupracovalo na tom několik lidí a myslím, že je takový věci opravdu bavěj.

Myslíš si, že bys tuhle práci mohl dělat celej život?

Nemyslím. Hodně jsem přemýšlel, že bych se chtěl vrátit do Brna. Záleží taky ale na rodině, takže nevím jak to nakonec dopadne. Možná bych jako učitel v Novém Boru vydržel dlouho, kdybych v té škole cítil dobré zázemí. Ale bohužel se tam cítím jako cizí prvek mezi dvěma skupinama lidí, kteří tam mezi sebou všemožně „bojujou“ a já vůbec nevím, jak se v té situaci chovat. Nechce se mi přidávat se na nějakou „stranu“, chtěl bych se normálně bavit se všema.

Jaké jsi měl představy o studiu na FaVU, když ses na ní hlásil?

Já jsem se nejdřív hlásil na environment, aniž bych přesně věděl, co to ten environment vlastně je. Jenže u přijímaček mi řekli, že mě na environmentu nechtěj ale chtěj mě na performance. Tak jsem se honem snažil zjistit, co to ten performance vlastně je. Už před FaVU jsem si dělal různé věci, který mě bavily a od školy jsem očekával, že mi v těch věcech nějak pomůže. Ale pak jsem byl najednou v prváku a zjistil jsem, že vůbec nevím co mám dělat a že jsem nešťastnej. Nakonec jsem si ale uvědomil, že je strašně dobrý tam těch 6 let vydržet a že mi to dalo super nadhled nad to, o čem jsem si dříve myslel že je umění. Uvědomil jsem si, že umění není a že stačí jenom být a věci cítit. To je mnohdy mnohem důležitější, než ze sebe dělat bůhvíjak velkýho umělce. Některý věci už neberu tak vážně jako dřív a taky jsem se naučil být k některým věcem hodně kritický.

LUKÁŠ HENZL
(ateliér grafiky)

V kterém roce ses dostal na tu FaVU?

To bylo v roce .. 1997.

A šel jsi rovnou na grafiku, jo? Chtěls aby se z tebe stal grafik?

To ne. Já jsem v tom neměl moc jasno, hlásil jsem se ještě na JAMU na herectví. Ale nakonec to vyhrála grafika, protože jsem se na přijímačky na JAMU vybod. Na FaVU mě hned vzali, dost jsem se tomu divil. Tehdy ještě ateliér grafiky vedl Janíček. Ten byl skvělejší, protože nás strašně cepoval, chtěl po nás pořádně kresby, takže vlastně díky tomu jsem se naučil pořádně kreslit. Po roce, když Janíčka vystřídala Margita Titlová, tak už to bylo trochu jiný. Ze začátku to bylo nadšení, experimentování, furt se zkoušelo něco nového. Pokreslil jsem spoustu skicáků. To jsem pokreslil 5 bloků jeden motiv, 5 bloků jiné motiv, a Margita furt říkala že to je dobrý, no a pak jsem začal dělat komiksy, takže si mě všichni šoupli do škatulky komiksů a já teda furt dělal ty políčka. ... No a teď, když říkáš že se mě budeš ptát na to, z čeho čerpám v současnosti jako středoškolský učitel, tak musím po pravdě přiznat, že všechny ty praktický věci jsem načerpal na střední škole grafické v Jihlavě. Na FaVU to bylo spíš o lidech. Bezvadná byla ta změna vedoucích, protože to nás jako studenty nastartovalo ve druháku znova ..

Lišily se tvoje původní představy od reality?

No, ze začátku to bylo dobrý, protože jsme furt museli kreslit ...

Takže tobě vyhovovalo, když tě někdo zavaloval úkolama, než když jsi měl později větší volnost?

Jo.

Během studia na FaVU ses připravoval na to, že půjdeš učit?

Kdepak, vůbec ne, to by mě ani nenapadlo. Po škole jsem šel na civilku, seděl jsem v knihovně. A jak jsem tam tak seděl, tak jsem přemýšlel co se mnou bude, čím se budu žít.

Nenapadlo tě někdy, že by ses mohl žít jako umělec?

To ne, ta představa mi lezla na nervy. Představa, že bych se pohyboval v té skupině „těch umělců“. Chtěl jsem malovat interiéry, na to jsem si chtěl zřídit živnostfák. Několik prostor jsem skutečně vymaloval, ale spíš jsem jen chodil po hospodách a nabízel svojí práci. Učit jsem nechtěl, protože jsem jednou dělal na dětském táboře vedoucího, a bylo to hrozný...

Počkej, tos byl ty, kdo odjel na nějaký tábor jako vedoucí a pak tam dal někomu facku a poslali ho domu?!

No, já sem se nasral a dal jsem tam nějakému klukovi facku. A ještě jsem udělal chybu, že jsem mu ji dal před ostatníma.

To už jsi měl pedagogický minimum?

Ne, to jsem ho ještě neměl. Teď ho dělám. Já jsem prostě bez jakýchkoli zkušeností jel na tábor, kde jsem dostal hnedka 12 děcek od šesti do dvanácti let, úplně rozjivený rozlítaný děcka, který si dělaly co chtěly. Nějaký výtvarný činnost je vůbec nebraly a já je měl 24 hodin na starost. Tak to bylo strašný a já se zapřísáhl, že nebudu učit.

Jak dlouho ti to zapřísáhnutí vydrželo?

Půl roku. Půl roku jsem totiž hledal práci, obcházel jsem reklamky a obesílal různý nakladatelství, ale žádnou skutečnou práci jsem nedostal. No a pak se mi ozval jeden známý z Ostravy, jestli bych tam nešel učit. Zavolaal poprvé a já jsem nereagoval. Zavolaal podruhé, a já jsem řekl že možná jo, ale neo-zval jsem se. A když zavolaal potřetí, tak jsem si sbalil kufry a odjel do Ostravy.

Máš pocit, že tam vydržíš dlouho?

Jo. Mám tam docela dobrý vyhlídky, v práci to vypadá dobře. (SUŠ – Střední Umělecká Škola Ostrava)

Jak se díváš teda zpětně na dobu studií na FaVU? Myslíš si, že splnila svůj účel a na něco tě připravila? Nebo máš pocit, že ses tam nic praktického nenaučil?

Myslím, že tenhle pocit má občas hodně lidí, kteří z FaVU odcházejí. Zrovna jsem se o tom bavil s Františkem Duškem (absolvent at. Environment), kterej říkal, že měl 6 let bezvadný prázdniny, ale pak když měl jít učit, tak vyhrabal práce ze střední školy. Ale myslím, že tak hrozný to zase není. Prožil jsem na FaVU hodně dobrý období, i když mi to k závěru přišlo, jako by to z větší části pomalu vyšumělo.

Myslíš si, že to bylo vyšumění energie v ateliéru, nebo to byla spíš tvoje osobní vyčerpanost?

Na konci to byla určitě už moje osobní vyčerpanost a chtěl jsem konečně odejít. Měl jsem dojem, že se už jenom neustále opakuju. V posledních letech jsem maloval skládané obrazy. Všichni buď říkali že je to dobrý, a nebo že je to blbý, ale málokdy se nad něčím skutečně diskutovalo. Mám teď konkrétně na mysli obhajoby. Spíš jsem měl dojem, že u obhajob vylezly na povrch jenom osobní neshody členů komise, ale to v tu chvíli pochopitelně nikoho nezajímalo. V magisterském studiu mi teda už dost scházela konstruktivní kritika, která by mi pomohla mě někam nasměrovat. Z toho tedy plynou i moje osobní rozporuplné pocity, pocity vyšumění. A ještě jeden pocit mě po odchodu z FaVU pronásledoval. Byl to pocit, že to nejlepší v životě je už za mnou. To se se mnou táhlo docela dlouho.

Dokážeš popsat svůj abstraktní pocit, když si za sebou představíš FaVU a těch 6 let?

Je to nostalgické pocity. Zvlášť ten první rok po škole mi chyběli lidi a ta bezstarostnost, kdy člověk nemusel nic řešit a mohl naprosto volně nakládat s časem, bavit se o věcech s ostatními. O abstraktních věcech, na které v normálním životě už nezbývá čas.

Vzpomeneš si na nějakou veselou příhodu z natáčení?

Na zahradě na Rybářský je takovej spornej domek, kde nikdy nic pořádně nebylo. Jednu dobu si to zaskvotovali malíři od Načeradského a chodili tam kouřit. Hned vedle toho domku byla velká uschlá borovice. No a jednou tam někdo nějak špatně típnul cigaretu a začalo to tam doutnat. Zrovna padalo šero, přicházel večer, dodnes si pamatuju jak vypadala obloha. Mysleli jsme si, že ten ohýnek uhasíme, ale z ničeho nic vzplála celá ta borovice. Všichni se srotili, strašná panika. Popadli jsme minimaxy a začali hasit, holky křičely: „Kluci uhasťte to, shoří nám škola!“. Byla to dobrá akce, všechno se pak utulalo.

Nikdo se nesháněl pak po těch minimaxech?

To nevím, tam je bordel. To mě v ateliéru nejvíc štvalo, že Margita neměla asistenta, který by dohlížel na pořádek a trochu nás cepoval. Zvykli jsme si na nehorázný bordel, který byl často demotivující. Co jsme se tak vzájemně shodli, tak Margita byla příjemná změna, ale bez asistenta nebyla schopná ten ateliér udržet tak, aby šlapal dobře.

Absolventský stesk?

(Lukáš Henzl)

Kdo a kde jsou současní mecenáši kultury a umění? A jak je to s oním potenciálem stále znovu a znovu nastupujících absolventů uměleckých škol, kterým jejich starší kolegové radí, ať si užijí svobodné doby studia, než „vylezou ven“?

Co dělají absolventi uměleckých a humanitních oborů, když nedělají to, co na škole? Čím se žijí? Je to nějaký důvod ke znepokojení, či se až časem všechno vytříbí a tak není žádná katastrofa, že na hudební škole perlící skladatelé pracují v IKEA a (bývalí?) bravurní realističtí malíři sedí nad počítači v reklamních agenturách? Co dělají herci, když nehrají? Nebo hrají pořád? Kdo si vezme pod křídla mladého nadaného spisovatele, jakých jsou dnes mračky? A kdo a kde jsou oni staronoví donátoři umění a kultury vůbec? Vypadá to, že nezmizeli, pouze změnili image? Náhodně kolemjdoucí zahraniční turista, dáma v letech, manažer nebo galerista s leskem v oku? Skutečně určitá skupina vytváří a určitá skupina kupuje či by ráda měla: originál, umělecké dílo, pěkný obrázek na stěnu či neotřelou hudební kompozici a divadelní kus od mladého autora? Kde na ně narazit a snažit se o to vůbec? Jak se s nimi dohodnout, kolik za to? Nebo je lepší čekat v koutě a dělat si do šuplíku? Či je rozumnější se takovými otázkami vůbec nerozptylovat a nedělat z komára velblouda?

Takovéto a podobné úvahy jsem se rozhodl zde seskládat, protože stále mi přišlo, že o tom všichni ví, všichni „od fochu“ to neustále řeší, ale veřejně se o tom zas tak nemluví. Proč taky, umělci, divadelníci, hudebníci a spisovatelé a vůbec celá tato duchem spřízněná (?) minorita je pověstná svou litanií, že o umění se nikdo nezajímá a peníze z něj nejsou. Na mysli mám zvlášť svou mladší generaci, která je poněkud trapně stresována kapitalistickými iluzemi o okamžitých možnostech zisku a známosti pouze na základě svého díla, které ještě ale nemělo čas k vyhranění a celkovému prověření, a tíhne k jakémusi latentnímu stesku nad něčím, co je v podstatě zcela normální a společnosti naopak prospěšné, protože samozřejmě nemůže být každý, kdo vystuduje umění profesionální umělec a kdo šest let studuje herectví profesionální herec apod. Naopak takováto nadprodukce by byla pro společnost naprosto zhoubná, v tom se jistě shodneme všichni. Jelikož nepřekročím stín své osobní zkušenosti, nemíním zde balancovat na poli hrané sociologické studie a zaměřím se více na oblast výtvarnou, obrazovou, ke které se (ještě) hlásím a v níž, jak vidno, vyskytují se dobré paralely i k ostatním uměleckým ale i humanitním oborům, pouze s onou nepatrnou výhodou: že studenti a absolventi výtvarných oborů ovládají či by měli ovládat obraz, který je obecně dneska daleko víc v kurzu, než např. abstrakce textu či bohatost vědění.

Ve výtvarném, hudebním a divadelním oboru vedou jednoznačně v podporách těchto činností v první řadě granty, stipendia, nadační programy a různorodá skupina sponzorů. O těchto aktivitách není pochyb. Snáze se k nim lze dostat po čas studia určitého oboru než po absolutoriu, navíc jsou mnohé z nich limitovány věkem. Jste-li však zdatný, sebevědomý a odstranili jste některé typické neduhy umělecké osobnosti jako např. skromnost (!) či nespolečenskost (!), pak se i po škole můžete zdárně chytout a orientovat se v moři grantové politiky (pozn. musíte mít bezpodmínečně levný přístup k internetu, popř. nenápadně docházet někam na internet bezplatný). Ve výtvarném oboru jsou těmito společnostmi, podporujícími mladé a začínající umělce, nejčastěji různé nadace (Open Society Fund, Nadace a Centrum pro současné umění které navázaly na Sorošovo centrum v Praze, Pro Culture, granty EU a mnoho jiných), galerie, kurátoři, tematické projekty (umělci vytvoří dílo na námět zadavatele, např. známé akce Absolut vodky nebo pověstně pomalované krávy), veřejné soutěže (např. už i společnost T-Mobile vypsala soutěž na autorskou grafiku, čímž učinila trochu revoluční krok, jaký je v jiných zemích vcelku běžný). Přímocarým vodítkem k tomuto donátorství nebývá někdy ani tak výčet výstav a aktivit skupinových a vlastních v portfoliu, ale třeba jen výstava jedna, ale „s těmi správnými lidmi na správném místě“. Jedná se o největší oficiální podporu tzv. začínajících umělců a tato podpora přichází tomu, kdo se o ni aktivně zajímá. Tento systém je pro věkovou skupinu absolventa vysoké školy spíše výjimečně pravidelnou obživou a rozhodně v napětí, zda vám v daném období organizace přidělí či nepřidělí grant či dotaci není stoprocentní pocit stálého příjmu. Tento druh donátorství bývá nejednou sázkou buď a nebo. Tedy pokud nemáte jiný příjem, „něco jistého“, tak můžete zkusit být umělec na volné noze či si zařídit živnostenský list popř. mít k sobě manažera a ohánět se. Jde to, není to však pro každého. Jste mladý, plamen touhy hžne, za rok bude všechno jinak, větrník podpory umělcům se otáčí dle vlastních pravidel.

Nastolené dotazy v tomto textu směřovaly však více mimo tyto kruhy elitnějšího rázu: do širokých lidových mas, jež přeci v koutku duše touží po vytržení z každodennosti, které jim dílo umělce může nabídnout. Tedy pokud není blíže pravdě myšlenka, že lidi to opravdu nezajímá a je marnost jim to neustále nutit. Kdo si tedy chce koupit váš obraz, kdo chce tu chalupu jako živou, pro koho je důležité, mít originál a kdo se spokojí s nevalnou kvalitou, hlavně že je to nakreslené rukou? Zadá vám podivínský manažer zakázku na vytvoření obrazu na jeho téma, ujme se vás bankéř-anarchista, který vycítil váš talent a přihlédl k finančním těžkostem, či tento druh movitých podporovatelů do Čech ještě nedorazil a pravděpodobně se tu ani neukáže, poněvadž je takový zjev více než raritou. Tak či onak, začíná být zřejmé, že bezpochyby značnou část „lidové“ movitější klientely, která přeje umění i mimo organizace umění oficiálně podporující, tvoří manažeři všech mož

ných oborů, lidé s vlastní představou umění a vlastním tučným kontem. Lidé, kteří vybudovali svou kariéru, postavili si svůj dům na konci města v čtvrti satelitních domků a špekulují, jak dovybavit už nyní perfektní interiér své vily, pro kterou se nadřeli, aby v ní trávili spokojené a obyčejné chvíle v teple rodinného krbu, nikým nerušení, chránění od vnějšího světa dvěma hafany či ostražným systémem. Tato charakteristika je poněkud nadnesená, vyjadřuje však neviditelnou hranici, jaká je vedena mezi zadavateli uměleckých zakázek z důvodů podpory umění společně se zadavateli zakázek čistě praktických (výzdoba podniku či bytu pro jeho zkrášlení) až k důvodům, z nichž čiší stejně jako lart-pouarlartismus čistý snobismus či hraná, uměnímilovná póza (výzdoba podniku či bytu jako image majitele, zakoupení obrazu jako image nakupujícího). V západních zemích manažerská klientela výrazně ovlivňuje trh s uměním a kupuje originály od známých i neznámých. Ovšem často už i s vkusem a skutečným zájmem. O českém prostředí se zatím toto říci nedá, tedy spíše o vkusu. Karel kníže Schwarzenberg se nechal slyšet, že teprve třetí generace podnikatelů v Čechách bude schopna uvážlivě zadávat zakázky, kupovat umění a podporovat kulturu. Vnuci současných manažerů podědí majetek, aniž by se o něj museli strachovat a symbióza objednatelů a zhotovitelů nebude již tak křečovitá, jako dnes. Pěkná představa, zní téměř realisticky. Osobně mám několikaletou zkušenost s výzdobou interiéru. Setkal jsem se s mnoha podnikateli, majiteli vil, majiteli barů, restaurací a pizzerií, zvláštních osobností, které se zapojili do byznysu, který sype ale i s lidmi uvážlivými, kteří věděli přesně, co chtějí. Ze záměru zřídit si na tuto činnost koncesi jsem ale brzy vystřízlivěl. Jedním z rysů, který se čas od času objevuje u těchto zadavatelů, je představa, že přijdete, vezmete štětec „a je to raz dva hotový“. Teprve v průběhu práce uznávají, že si nemysleli, že se to „dělá takhle“. Dohadování o ceně je samostatnou kapitolou, kterou kdokoli, kdo se s něčím podobným kdy setkal, zná z vlastní zkušenosti a tisíckrát jinak. Snad jen po těch několika letech se člověk prostě nemůže bát si o peníze říct když vidí a slyší, jaké sumy si řeknou jiní a kolikrát za daleko větší „prkotinu“ než je závěsný obraz na stěnu či malbu na zeď, a že je to nakonec práce jako každá jiná. S dodatkem: jak kde a jak pro koho. Obecně totiž jakožto absolvent nemáte své kategorie na trhu práce. Můžete se ale žít malováním obrazů. V mladém věku samozřejmě, pokud se námětově přizpůsobíte poptávce či prostě jen nejste se svými náměty v konfliktu s vkusem zájemce. Přijít však na půdu vysoké umělecké školy a prohlásit před studentem prvního nebo druhého ročníku: „Dej tam víc žlutý a koupím to od tebe za 20 tisíc“ se mi zdá naprosto zcestné. Tuto historiku jsem slyšel pouze přetlumočenou, ilustruje však názorně, jak zadavatelé a kurátoři chtějí mít pocit moci nad dílem, které hodlají koupit. Nevím, jestli dotyčný obrazu žlutou přidal. A nevím, jak bych se zachoval já, takže nejsem s to soudit. Jednou za čas si prostě jen tak namaluju nějakou sololitovou desku a hodně bych se divil, kdyby po takové malbě někdo zatoužil. Každopádně tyto desky samozřejmě podvědomě shromažďuji na velkolepou retrospektivní výstavu, jak jinak. Dost ale tajných přání, houfné prodávání děl se nekoná, podrobíme

realistickému kritickému pohledu moji mladou generaci: Školy uměleckého ražení každý rok chrlí ze svých útrob nové a nové magistry umění. Magistři se chvíli potloukají, někteří odjíždějí do zahraničí, někdy se zbytečným pocitem trpkosti, že „tady jim pšenka nepokvete“, někdy se přihodí dobrá nabídka, někdy se prostě pošťestí, ale někdy zas vůbec a na Úřadech práce vysvětlujete, co že jste to vlastně studoval za obor a co míníte dělat („Tak takové nabídky tady opravdu nemáme, ale umíte anglicky?“). Tedy značná část nás brzo poznává, že lpět na jakémsi uměleckém oboru, kterému se šest let věnovali je většinou na obtíž. Praktičtější z těchto uměleckých řad, které všeobecně jsou pokládány spíše za nepraktické, dělají něco normálního a s tvorbou si nelámou hlavu (na dotaz „...a děláš něco?“ můžete odpovídat buď „ano, ale jo, občas“ nebo „hm, nedělám“ a nasadit při tom v obličejí zkroušený výraz). Přejdeme však k otázce volby zaměstnání. Tedy s tím, že si své zaměstnání moc vybírat nemůžete. Dle mých sporých zkušeností se speciálně z absolventů výtvarného oboru často rekrutují tyto dvě výrazné gardy: učitelé a reklamní grafici. Tyto skupiny jsou natolik kontrastní, že stojí za to, abychom je podrobněji prozkoumali: Mnohý reklamní grafik nezamýšlel být grafikem, ale prostě to tak dopadlo. Grafici jsou natolik vyřízeni, že jsou kolikrát rádi, že se večer odlepí od obrazovky. Nebo prostě svou bednou žijí, takže stačí pouze pravidelný přísun tekutin a potravy (zvláště u studentů a absolventů oboru designu a nových médií). Pokud tedy nepřijde kolaps. Jeden můj známý označil sezení u počítače v reklamní agentuře za formu novodobého otroctví. Ve hře jsou samozřejmě ale i další podstatné faktory: celková skladba a nálada pracovního kolektivu, zaměstnanec či živnostník, volná pracovní doba či naopak časté (a neplacené) přesčasy. Většina počítačových grafiků si vydělává sama na sebe, důležitá je praxe, doba, kdy jste mohli být přijat do reklamky pouze se základní znalostí Photoshopu a ilustratoru však již minula (ale může být, jsou-li ochotni vás zaučit. Musíte však potom zůstat). Je také zřetelné, že i absolventi středních škol mívají nejednou ve zručnostech s počítačem značný náskok, než absolvent vysoké školy s pár zápočtovými předměty na téma PC. Technologie se vyvíjí rychle. Umělecké a estetické tendence ale zůstávají spíše u ledu. Snad vás nejednou při pohledu na některý billboard napadlo, že reklama vykrádá umění (a že to samozřejmě funguje i naopak). A kdo asi sedí v tom grafickém studiu? O učení zase existuje nepsaný mýtus: Kdo umí, ten dělá, kdo neumí, učí. Zapřísáhnouti, že nebudete učit, vcelku nepomáhají. Není na tom nic špatného a navíc máte prázdniny. Záleží samozřejmě na věku dětí, které učíte. Malé děti v lidušce (tedy v ZUŠ) jsou tvořivé, ale je to s nimi o nervy. Vaši snahu mohou s nadšením kvitovat, ale s daným úkolem jsou hotové za pět minut. Vliv televize a počítače je v jejich tvorbě patrný, nemá smysl jim něco vysvětlovat. Učitelé v ZUŠ se střídají, zájmových kroužků je plno, výtvarníci z pedagogických oborů vedou tichou válku s výtvarníky z uměleckých škol. A hlavně: Nejsou děti. Učit na základce, to je prostě zkouška odvahy. Pár děček to zajímá, zbytek si hodinu odbude, no, v létě se pocuchané nervy trochu zrela

xují. Učit na střední už je něco jiného. Od studentů se lišíte hlasem a vzržením (někdy ani to ne), někteří kolegové si vás ale na chodbě mohou splést s neposlušným studentem, který bloumá mimo třídu. Prázdniny máte ale taky. V kategorii VŠ je zas pro někoho jedinou záchranou před realitou drsného života doktorantské studium. Tuším, že máte taky prázdniny i jako asistent. Ve všech kategoriích však jako učitel nepohrdnete jistě nějakým tím vedlejším příjmem. Pokud máte nějaký obraz, přidejte mu žluté a noste ho stále s sebou. Pak ještě existuje značná část absolventů, kteří buď nepracují vůbec (či spíše nepracovali do doby úpravy zákona o státní podpoře) nebo pracují zcela mimo obor. Termín mimo obor samozřejmě nemusí být vůbec děsivý. Naopak, někdo může být šťasten, že pracuje mimo obor, který se mu na škole stačil zprotivit nebo ho už tak nebere neirituje jako za dob studií. Najít se můžete v něčem zcela jiném, než na co jste se šest let (někdy až dost iluzorně) připravovali. Bohužel častá bývá ale také jakási „mimooborová zahořklost“, pocit nepochopení, stres, tlak společnosti, deprese a rezignace. Zvláště při dlouhodobé nezaměstnanosti ale ještě více při dlouhodobé zaměstnanosti mimo obor. Kdo zůstává stále ještě blíž oboru měl by se nakonec cítit šťasten (ovšem: Umělci a cítit se šťastní? Není to nakonec jejich konec? Vklouznou do konzumní společnosti a cítí se tam, jak ryby ve vodě?) S koncem studia výtvarného a uměleckého oboru vůbec jsou dnes, a můžu si myslím dovolit říci toto „dnes“, svázána jistá větší či menší očekávání od společnosti, určité pnutí, co se stane či godotovské, že se něco musí stát a že to nakonec přijde. Kolikrát se nestane ale vůbec nic a tak se s tím každý nakonec vyrovnává a zpětně se pak může ohlédnout a vidět, že právě ono nic bylo v tu dobu důležité a vyšumění bylo zdánlivé. Výstavy se budou dělat vždycky a vždycky se na vernisážích sejde určitý počet lidí, kolikrát zcela nevlivných, ale zato zcela otevřených. Hudební a divadelní představení se také budou dělat stále a když se kolem nich budete stále motat, to by bylo, abyste nakonec klidně i nějakou tu hru nespíchlí. Potenciál nezmizí, pouze je tzv. dočasně utlumen. To jsou magické formulky pro každý den. Co z toho všeho tedy plyne? Asi nejvíc ono profláklé: „Nepropadat beznaději!“ s dodatkem „Nepropadat ale ani příliš velké naději.“ No a samozřejmě: To se časem poddá.

KATEŘINA HORÁČKOVÁ

(1.roč. tělového designu)

Proč jsi šla Kačko zrovna na FaVU?

Protože ta naše střední grafická škola v Jihlavě byla hodně s FaVU propojená a spousta těch fajn mladých profesorů co nás učilo, pocházelo tady odsud, takže jsme měli spoustu zpráv a kontaktů o tom, jak tady ta škola funguje. Pro mě to bylo v podstatě takový první, jediný a hodně intuitivní.

Tak to už jsi měla vytvořenou nějakou představu o tom, jak to tu chodí.

No, více méně. Nikdy ty představy neodpovídají, ale tak já jsem neměla žádný očekávání. Přišla jsem otevřená tomu co a jak bude vypadat. Nic moc jsem neočekávala, ale určitě mě i pár věcí překvapilo.

Pomýšlela jsi třeba trochu i na budoucnost, když jsi sem šla?

Myslela, ale hodně zanedbatelně. Největší problém je, když se někdo zeptá, kam z ateliéru tělového designu půjdu. Na záchranu vždycky řeknu, že bych mohla jít učit a i kdybych chtěla být svobodnej volně tvořící člověk zřejmě si budu muset ještě nějak vydělávat a mě by to učení ani nevadilo. Že se moc tímhle nedá uživit samozřejmě vím.

Je něco, co se pro tebe na týhle škole, za ten půl rok co tu jsi, změnilo?

Určitě. Pro mě se to celý úplně převrátilo. Ze začátku jsem byla hodně nadšená vším. Skvělý, a ten přístup pro mě byl úplnou novinkou a ty předměty jsem si zapsala všechny co jsem chtěla – ty zajímavý se zajímavějma lidma. Teď už na to nazírám trochu realističtějc, v kontextu jinejch škol a jinejch měst – třeba Prahy. Konkrétně jde o tu atmosféru, která má každá jednotlivá škola a možnosti, který ti nabízí to město, protože to je hodně charakteristický. Ten pocit, kterým se škola prezentuje.

Jakou má pro tebe FaVU atmosféru?

Já si myslím, že asi dost introvertní. Brno není taky ani moc velkoměsto a to byl i důvod, proč jsem sem taky šla. Z Prahy jsem měla trochu fóbii. Je to daný Brnem a lidma co sem na tu školu chodí.

Zmínila ses, že tvé nadšení ze školy trochu opadá. Maš chuť ve studiu dále pokračovat?

Určitě. To jsou spíš takový osobní vnitřní pocity, než že bych hodnotila školu samotnou. Můj přístup se změnil a možná že mě ze začátku pohltil ten syndrom absolutní svobody. Ta volnost a hurá, hrrr ven využít volnou chvíli, teď nahradil pocit víc studovat, než se flákat a využít všech šancí, který tady určitě jsou.

PAVLA KISLEROVÁ
(1. ročník, ateliér performance)

Tak co, Pájo, líbí se ti tady na škole?

Jo, líbí.

Mělas nákou představu o tom jak to tady bude probíhat a změnila se tvá představa v průběhu půl roku, co tu jsi?

Představu jsem moc neměla. Myslím, že skutečnost předčila má očekávání. Je to především tím, že tady potkávám hodně lidí, o kterých jsem ani nevěděla, že existují, a kteří jsou fakt skvělí. A celkově atmosféra.

Byla performance přesně to, co si chtěla dělat?

Tak já jsem Rullera znala z divadla, nebo jsem se s ním setkala když jsem byla ve studiu Dům. Zaujalo mě to, přišlo mi to takový originální. Nemohla jsem najít žádný obor, který bych chtěla studovat a tohle mě zaujalo.

A podávala sis víc přihlášek nebo jenom sem do Brna?

Tenhle poslední rok už jen sem do Brna. Já jsem se předtím hlásila na Jamu a na Damu.

Na performance ses teda hlásila kolikrát?

Dvakrát. Na poprvé jsem neudělala třetí kolo a to proto, že jsem nikdy nedělala dějiny výtvarky.

A na střední jste neměli dějiny?

Ale jo, ale my jsme měli takovou blbou učitelku a já jsem z toho ani nematurovala. Ta učitelka mi vůbec nic nedala. V podstatě to byla hrozná nuda a hrozně jednoduchý projít. Takže jsem měla vždycky jedničku, ale vlastně jsem se nic nenaučila.

A mění se tvůj pohled na umění, tím že teďka třeba chodíme na dějiny?

Určitě - se vyvíjí.

A ve vlastní tvorbě? Máš chuť tu něco dělat?

Ano, mám spoustu chuti všechno dělat, ale nemám chuť to dokumentovat.

A co klauzury?

Klauzury, ty jsou dost trapný. Očekávala jsem od nich něco víc. Ty se tu s něčím papláš a děláš kupu věci, abys to pak prezentovala a čekáš ohodnocení a ono v podstatě žádný ohodnocení nebylo. Nebo minimální. Prostě tam je taková apatie a znuděnost, protože oni to maj furt dokola každýho půl roku, takže mi to přišlo dost o ničem a demotivující pro ty studenty. Teď mám pocit, že ke klauzure můžu udělat jakoukoliv sračku a ohlas bude v podstatě stejnej. Nebo je možná i zajímavý, že ty věci co byly hůř hodnoceny měly víc odezvy a víc diskuze, tudíž je přínosnější udělat něco horšího, aby o tom s tebou ti kantoři diskutovali. Mě to přišlo jako demotivující, že jsem nedostala žádný připomínky.

Myslíš trošku do budoucna, Pavlo?

No jo, tak zhruba. Chtěla bych si se svým přítelem postavit soběstačný dům a nebejt závislá na systému, což znamená, že se tím, co tady teď studuju, nebudu muset živit. Nebudu se muset živit ničím, ale to je takový hodně nadsazený sen.

To už pak nechceš dělat umění?

Chci, ale ne pro peníze. Chci to dělat pro radost, stejně tak jak to dělám teď.

A myslíš, že na to budeš mít dost času, když budeš muset pěstovat tu úrodu?

Budu, i úroda se dá pěti pěstovat jako landart. Myslím, že když si staviš dům, tak i ten můžeš postavit jako umění a ten způsob života je ta největší performance. A to bude ta největší performance, co dokážu.

Ale taky se na to koukáš, že moc ani nevíš, jestli to pude.

To určitě. Myslím, že to je docela těžká mise, co jsme se vybrali a nespolehám na to, že to vyjde, ale udělám pro to všechno. Samozřejmě mám spoustu dalších variant, který můžu dělat, když to nevyjde.

Třeba?

Třeba si ušetřit na dodávku a mít kočovnou uměleckou společnost, která bude tak jezdit a cestou si vydělávat na cestu. My máme už takhle hodně lidí. Někerý ty lidi maj už i ty dodávky a způsob, jak se na tý cestě žít. Máme takovou komunitu různých národností založenou v Londýně, se kterou se počítá. Je tam hodně lidí co dělaj zvuk a maj aparaturu, kterou je možný složit do tý dodávky a dovézt kamkoli. A k tomu jsou systémáci, přes lidi co dělaj oblečení tak, že se dá prodávat, lidi co vyrábí věci, takže se dají dělat markety, lidi co dělaj různý formy akčního umění nebo divadla, který je taky převozný a mobilní. Tahle možnost je taková reálnější, i když možná zní taky dost nereálně.

Jak to máš pěkně promyšlený! Přemýšlíš nad tím už dlouho?

Tak třeba nad tím, že bych chtěla kočovat už přemýšlím hodně dlouho a právě v Anglii jsem našla lidi, který nad tím přemýšlí taky, takže to bylo takový hrozně

krásný najít někoho, kdo by do toho taky šel a kdo už vlastně to plánuje taky. Ale zas ty plány se mění, jak se člověk vyvíjí. Tudiž já se snažím nebyt moc na nich závislá - nezasekávat se. Jsem otevřená všemu novému co mě napadne.

Máš ráda, Pavlo, koprovku?

Jo, koprovka je supr. Zrovna včera jí dávali v televizi.

I s knedlíkama?

S knedlíkama taky. S knedlíkama, vajíčkem a třeba s pařeným porkem. Tak to dělali právě v té televizi :).

KATEŘINA VALÁŠKOVÁ
(1. ročník, ateliér papíru a knihy)

Ovlivnila tě nějak skutečnost, že na FaVU studoval tvůj bratr, když sis podávala přihlášku?

Když jsem se hlásila na výšku, tak jsem pořádně nevěděla co tady Kuba dělá. My jsme se o tom bavili, ale zjišťuju to pořádně vlastně až expost teď tady. Nebylo to třeba, že by mi brácha říkal jaký to tu je a já pak šla sem. Bylo to spíš asi dispozicí, že je to v Brně a že jsem chtěla jít na grafiku. Nevěděla jsem kam přesně jít. Jediný, kdo mi nastínil kam, byl můj učitel na základní umělecké škole. On nám říkal jaké jsou možnosti a ukazoval lidi, který na těch vejškách jsou, a díky tomu jsem přišla k FaVU.

Měla si nějakou představu o tom, jak to studium tady bude probíhat?

Já si nedělám nějak moc představu o ničem. Myslím si, že to záleží hodně na lidech. Potom si z toho totiž uděláš co chceš. Akorát to prostředí ve kterém jsi, ti něco umožní, nebo ti v něčem pomůže. Ale hodně to záleží na tobě. Hlavně ať si nemyslíme, že tě na vejšce bude někdo do něčeho honit. Tady to takhle prostě není, což u nás v ateliéru je možná trošku jinačí. Tam se o to snaží víc. Máme určitý úkoly na určitý termín a ty musíme splnit, ale jinak tě v práci nikdo nežená a je to na tobě. To, jak funguje škola mě moc nepřekvapilo.

Víš, co bys chtěla po škole dělat?

To nevím.

A měla jsi nějakou představu, když jsi sem šla?

Ne, asi ne. Rozhodně nemám představu, že budu sama tvořit a že ty svoje věci budu někde propagovat a někdo je bude chtít. Jsem fakt docela ráda, že tam máme nějaký to řemeslo. Můžu říct, že umím tohleto a někomu to nabídnout. Ale teď to tak necítím. Stejně jako na střední škole, budu se asi první dva roky snažit naučit řemeslu. Je tam v nějaký míře zastoupená i vlastní tvorba, ale v prváku nejdřív to řemeslo.

Původně ses hlásila na grafiku. Během přijímaček jsi ale byla přesměrovaná na knihu a papír. Nenmrzí tě to?

Ne ne, já jsem to přehodnotila. Nejsem taková, že bych šla úplně za tím svým, protože jsem v tom neměla jistotu. Ateliéry mají hodně společného. Spousta věcí se dá využít tam i tam. To už není důležitý, jestli studuješ grafiku nebo papír a knihu.

Tak to jsi u Kocmana spokojená?

Jo, v podstatě jo. Tím, co tam nabízí a k čemu mě to v myšlenkách vede, tak jo. Dá se to využít a naučí tě to něčemu. Nejen že tě to nechá v tý vlastní tvorbě, ale naučí tě to i něco, co v té tvorbě pak může být hodně nápomocný.

A co klauzury?

Tak já jsem se docela chodila dívat na klauzury, co se děje a jak se to děje a jak se ty lidi hodnotěj. Dost se mi zalíbil přístup některých oborů, který měli nějaký to praktický užití jejich věcí. Když vidíš, že na grafickém designu si ty návrhy zpracovávají proto, aby se mohli zúčastnit nějaký tý soutěže a už dělaj něco pro to, aby byly ty jejich návrhy prezentovaný jinak, než jenom na klauzurách - to myslím, že je dobrý. A že se to sem tam objevuje.

mnohomísto

Bylo nebylo, jedno malé mnohomísto
Jeho velikost však vibrující kolem
Existence vrtkavé, ale bylo jisto, že
Oplývá bublinatým dómem

Odvalu a vstoupit vnitřkem,
Probouzí se zčista jiný svět
Noční mury s roztomilým psíkem
Žhnou ze zdi plísni extatický květ

Až skolí vlci koloucha
A odraz svíce na opačnou stranu
Kořínek tichý na kolotoči zabrouká
Zase jednou FaVU

KC

Jak končí klauzury

Co člověk uvidí na uzamčené půdě FaVU? Třináctá komnata! No, ono to tam už možná není, nepozorovaně se to čas od času vyváží kontejnery do spalovny. Ale přece – hned jak se půda vyčistí, už je tam první věc, na kterou sedá prach a pomalu se k ní začínají srocovat další zbloudilé, jim podobné, jejichž krátký lesk a sláva již opadly. Vyšřavněné objekty, dočasné artefakty, o něž se chvíli vedly tuhé polemiky v zapocené místnosti bez vzduchu, a pak, jakmile procesí postoupilo do dalšího pokoje, začala z věcí pomalu vyprchávat veškerá důležitost. Verunka Vlková možná ví, že to je skříteček, který po obhajobách klauzur chodí se džbáněčkem od jedné věci ke druhé a vypouští z nich do své nádoby důležitost. Tu pak přináší do světa pohádek, který je v ohrožení a pozornost velice potřebuje.

Byl jsem na půdě FaVU naposledy před 3 lety. Brodil jsem se v nakupených hromadách věcí, které skříteček pěkně vyždímal. Obrazy, objekty, části instalací chytaly plíseň a trouchnivěly, míchaly se do sebe a stávaly se jednolitou masou beze smyslu a bez paměti. Z půdy se stala kamna napěchovaná materiálem, čekající na poslední zážeh. (Někdo z vedení fakulty dostal strach, že se tato genocida odehraje v budově a škola by mohla lehnout popelem celá, tak se to tehdy vyvezlo do spalovny).

Dneska jsem byl na návštěvě u jednoho někdejšího studenta FaVU. Na venkově. Konečně jsem si přijel pro jeden veliký tisk (zvětšeninu fotografie), který se mi kdysi na klauzurách líbil. Šli jsme do kůlny (dříve to byl prasečí chlívek). Kamarád tam chvíli cosi štrachal a pak vyndal do vrtule zkroucenou fotografii, s ožvýkanými rohy, pokrytou vrstvou něčeho, co nešlo utřít ani trenkami od slepičinců. Bylo to ono, poznal jsem to. Pak kamarád zaštrachal ještě jednou, až vylovil o něco starší klauzurní práci. To už jsem nepoznal. Byl to v polovině zlomený jakýsi papundekl s flekem, jehož dolní část měla vyhnitý a odpadlý půlměsíc. Barvu to mělo bílou, flek byl do zelena. Prý to dříve byla noční fotografie jezera.

pavelp

To kreslil Lukáš Hájek z multimédií.
Hezký, co?

BARBORA KLÍMOVÁ
(at. Intermédia)

Ve kterém roce jsi absolvovala?

2004. Byla jsem na FaVU těch klasických 6 let. Málem jsem pak začala pracovat v Praze jako návrhář výstavních expozic, ale nakonec jsem ještě odjela na takové postgraduální studium do Belgie, kde jsem byla do teď.

FaVU jsi tedy ukončila před třema rokama, ale studentkou jsi vlastně byla až do letošního roku, kdy jsi ukončila postgraduální studium v Belgii.

Jo, dá se to tak říct.

No a teď jsi teda doma, ve své rodné zemi, dostudovaná, nezaměstnaná, a budeš dělat co?

Dostala jsem zajímavou nabídku, že bych mohla dělat asistentku Bořka Šípka na katedře environmental designu na Fakultě architektury v Liberci, tak do toho zřejmě půjdu. Je to přesně oblast která mě zajímá. I na Liberec se těším, ačkoli se bojím zimy. Na jihu Moravy je přece jenom tepleji. V Belgii jsem si vydělávala brigádama, ze kterých částečně žiju doteď. Navíc se pořád snažím žádat o různá stipendia. Teď jsem třeba na dva měsíce ve Vídni na residenčním pobytu Transitzit. Přiznám se, že o ta stipendia nežádám ani tak proto, že mě láká na dva měsíce někam odjet, (na soustředěnou práci je to dost krátká doba). Žádám o ně spíš proto, abych se chvíli nemusela starat o existenci a mohla v klidu pracovat na svých projektech.

Obecně si myslím, že je problém, že se tady dá požádat o peníze na určitý projekt (realizace, materiál) ale ne na život.

Od února jsem např. zaregistrovaná na pracáku jako nezaměstnaná. Nepobírám podporu, ale pracovní úřad mi platí zdravotní pojištění. O své skutečné činnosti se jim zmínit nemohu, protože bych přišla i o to málo. To, že pracuju na různých nevýdělečných projektech, tedy v podstatě v kulturní oblasti, není míněno jako regulérní zaměstnání. V očích úřednice na pracovním úřadě jsem tedy povaleč, který si nechce najít práci. Já přirozeně nemám pocit, že nepracuju. V Belgii mají pro podobné lidi jako jsem já speciální zákon, podle kterého můžou aktivní umělci požádat o slušnou podporu. Nevím přesně na základě čeho se ta podpora komu přiděluje, ale většina mých spolužáků na HISK (Hoger Instituut voor Schone Kunsten – Vlaanderen) z ní žila.

Dříve jsem se těšila, že si po škole najdu nějakou práci a budu pracovat klidně pro nějakou firmu. Vůbec mi nevadila představa, že bych měla pracovat pro někoho, spíš jsem to brala jako plus, že budu mít aspoň na co nadávat, vůči čemu se vymezit. Ale pak jsem z této představy poněkud vystřízlivěla. Už vím, jaké to je 8 hodin v kuse každý den dělat nějakou vyčerpávající práci. Člověku pak už nezbyde čas ani energie na cokoli jiného. Bohužel u nás moc nefunguje alternativa, kdy by člověk mohl pracovat jen část dne a zbytek věnovat svým vlastním aktivitám. V jiných západních zemích to možné je.

Vraťme se ještě na chvíli do minulosti – na FaVU. Vzpomínáš si, s jakými pocity a očekáváním jsi na školu přišla a s jakými odešla?

Já jsem se po střední škole hlásila jenom na Akademii do Prahy, chtěla jsem ke Kokolioví. FaVU mě nijak nezajímala, byla jsem se na ní podívat, ale neměla jsem z ní dobrý pocit. (řídila jsem se hlavně intuicí prvního dojmu- na AVU mě dostaly vysoké stropy a prosklené stěny ateliérů a celkově ta monumentalita. Oproti tomu FaVU působila hrozně stísněně. Navíc z konzultace s prof. Načeradským jsem si pamatovala jenom, jak mi pořád opakoval abych nešustila papírem, když jsem rozbalovala svoje práce).

No ale na AVU jsem se nedostala, tak jsem zakotvila na PdF v Brně.

Věděla jsem, že je to přechodně, nevyhovoval mě „školský“ způsob organizace výuky, navíc jsem si byla celkem jistá tím, že učit nechci. V té době jsem se potkala s Petrem Kvíčalou, který zajímavě mluvil o pro mě tehdy ne příliš známém ateliéru Konceptuálních tendencí. Tam jsem se pak přihlásila. V té době ho vedl Peter Rónai asistenti byli P. Kvíčala a M. Palla. Myslím, že to byla výborná trojkombinace. Byla jsem přijatá zrovna v roce, kdy na FaVU přišlo několik nových lidí (Václav Stratil, Martin Mainer, M. Titlová atd...), takže škola procházela velkou proměnou. Bohužel toho využila většina mých starších spolužáků, kteří se rozešli do nově vzniklých ateliérů, a já jsem se ty první roky cítila dost opuštěná – byla jsem většinou úplně sama v zadní části budovy na Údolní. Na jednu stranu mi to sice v něčem vyhovovalo, ale na druhou mi to přišlo divný. Jsem přesvědčená, že pro studenta jsou nejdůležitější jeho spolužáci, často mnohem víc než vedoucí ateliéru. Naštěstí jsem pár zajímavých lidí zažila a jsem za to hrozně ráda. Myslím si, že studium na FaVU pro mě díky nim svoji úlohu splnilo.

Postupem času jsem zjistila, že nejlepší co mohu udělat, je projít si některými ostatními ateliéry, a odjet i na nějakou zahraniční cestu. Výborné bylo, když jsem mohla jednu věc konzultovat s několika lidmi, kteří měli úplně rozdílné pohledy. Skvělé konzultace jsem vedle P. Kvíčaly zažila např. i s Vladimírem Havlíkem, který chvíli na škole působil. Havlík je podle mě výborný pedagog při konzultacích sem měla pocit, že se naprosto distancuje od své vlastní tvorby, věnuje se plně tomu co mu předkládám. Je pravda, že FaVU je za

ložená na silných osobnostech. Silné osobnosti jsou důležité, ale často mají handicap v tom, že si neumí vytvořit zdravý odstup sami od sebe.

A s jakými pocity jsem z FaVU odešla? Musím říct, že jsem odcházela s pocitem vyčerpání, který měla i řada dalších lidí. Jednak je to asi normální, že po šesti letech má člověk dost, ale vyčerpání pramenilo i z neustálého vnitřního tlaku, bojů a proměn. Pořád se řešily interní věci. „Kdo, Jak, Co“, málokdy se dostalo na samotnou práci. Už se mi na FaVU nechtělo vracet.

Takže nějaké pocity melancholie při vzpomínkách na FaVU nemáš.

To rozhodně ne. I když dneska kdykoli potřebuju nějakou pomoc, tak se na FaVU obracím. Ochotně mi vychází vstříc třeba Zbyněk Navrátil, nebo Filip Cenek. Takže se škola ke mě chová velice mateřsky. Zůstávám s ní v kontaktu.

Vzpomínáš si na nějakou „veselou příhodu z natáčení“?

Vzpomínám si ještě na dobu, kdy byla na Údolní místo auly jídelna (spousta koček a smrad z výparů z kuchyně). Rozhodla jsem se tehdy, že ve škole přespím, a tak jsem se zavřela v jedné zadní místnosti. Ale byla to noc jako hadr! V noci se na mě začal dobývat Rónai a vynadal mi že tam nemám co dělat, a k ránu, když už jsem konečně usnula, tak mě vzbudily kuchařky, které začaly za rozbřesku klepat řízky. Potom mě požádal František Kříž (t.č. student at. Environment), jestli bych mu nepomohla s pytlím brambor, které stál na dvorku za kuchyní. Přivázal k němu lano a my jsme se ten pytel snažili vytáhnout na balkón a pak do ateliéru (povedlo se). František dělal vždycky všechno s takovým zápalem, že jsem ani na chvíli nepochybovala o smyslu toho úsilí. S kuchařkami to prý bylo domluvený, takže jsem se na nic neptala. Od Františka jsem pak dostala knihu „Vesmír jaký je“. Mám ji do dneška.

JAKUB VALÁŠEK

(ateliér environmentu)

V jakým roce ses na FaVU dostal?

1998. Nejdřív jsem se hlásil rok předtím na grafickej design, tam to nevyšlo. Druhý rok jsem se hlásil znova, tentokrát na koncept k Rónajovi a tam to taky nevyšlo, ale ten rok se rozšiřovaly ateliéry a v září byly druhé přijímačky – to jsem se dostal na Environment. Přišel jsem z Bechyně z keramický školy a jedním z důvodů proč mě přitahovala FaVU bylo to, že už jsem tu měl několik dobrých přátel ze střední.

Měl jsi představu o tom, co budeš po škole dělat?

Jedna varianta byla archeologie. Dostal jsem se na archeologii, ale vydržel jsem tam jenom rok. Šlo tam totiž především o data, osoby a nálezy, ale s báječnějma přednáškama pana prof. Jelínka, který tehdy přednášel na FaVU kulturní antropologii, to nemělo nic společného. Byl to přímo pravý opak. Archeologie – to byly nezáživné přednášky plné dat a jmen.

Co teď teda děláš?

Vzhledem k tomu, že jsem na FaVU pracoval i s počítačem, tak jsem hledal práci, kde bych mohl uplatnit tyhle znalosti. To se mi časem splnilo a jsem zaměstnaný v grafickém centru, kde dělám přípravy velkoformátových tisků. Zároveň ještě spolupracuju s muzeem v Jindřichově Hradci a restauruju staré keramické nálezy. V tom vidím taky určitou možnost do budoucna.

Na co nejraději vzpomínáš z období svých studií na environmentu?

Rozhodně „Kanec“ byl jeden z nejlepších podniků, který tam za tu dobu vznikl. Prapůvod Kance leží v jedné akci z Broumova, kde jsme s Petrem Dvořákem vymysleli performance „Souboj v ringu“. Pak nás napadlo, že bychom si mohli přidělat parohy a udělat souboj jelenů. Tak jsme se domluvili ještě s Tomášem Hlavenkou a začali natáčet film, ve kterém byla jedna ze stěžejních scén v hospodě U KANCE, kde se potkají u stolu dva jeleni a dojde k souboji. Nezvůli jsme tu scénu natočit v originální hospodě poblíž Bílovic, a tak jsme postavili hospodu přímo ve škole. Dál už to vlastně znáš, protože jsi v té scéně dělal hospodskýho.

Takže takhle vznikl ten film i ta hospoda. Klauzury jsme obhajovali ve své vlastní hospodě U Kance na Údolní, kde běžel v rohu v televizi u stropu film Šoulání a hospoda pak ještě nějaký čas skutečně fungovala.

Když si za sebou představíš těch 6 let, máš z toho nějaký pocit? Nejsi frustrovaný ze svého současného zaměstnání?

FaVU byla to moje vlastní volba, vybral jsem si to a jsem s tím spokojenej. Jestli teď nejsem spokojenej s tím co dělám, tak to není nic konečného. Když jsem v práci, tak se vždycky těším až tam skončím a půjdu domů, kde začnu dělat něco svého. Beru to tak, že se člověk musí probít přes nižší věci, aby se mohl vrátit k tomu vyššímu, co chce v životě dělat.

U KANCE

Markéta Prášková (figurativní sochařství)

Pamatuješ se ještě na svoje představy o studiu sochařství na FaVU, když ses na školu hlásila?

Vše mi připadalo skvělé, nadšená jsem byla z ateliéru se zahradou a příjemného profesora s milým úsměvem. Chtěla jsem experimentovat a zároveň se naučit klasickou sochu. Líbil se mi titul akademický sochař, možná proto, že to zní tak staromile.

Těžké bylo vydobít si své místo v ateliéru, kde v té době byla většina kluků, dnes je to půl na půl. Někdy jsem se cítila dost osaměle. (Vždy mám velice konkrétní představu o soše na které pracuji, ale řemeslně to nikdy nebylo úplně ono, dodnes mne děsí hoblovka, nebo řezací kotouč na velké úhlové brusce). Byla jsem ráda za možnost stáže, vybrala jsem si ateliér environment, kde není nutné vytvářet technologicke a časově náročné objekty, ale odvíjí se spíše od dobrého konceptu (abych měla celý rok na přípravu bakalářské práce). Stáž v zahraničí byla spíše zkouška, zda obstojím sama se základy angličtiny v novém prostředí. Stáží jsem také vyřešila komunikační blok, který jsem v určité době měla.

Vzhledem k náročnější realizaci praktické diplomky jsem si odložila teoretickou diplomovou práci. Což znamenalo, že od května jsem přestala být student, začala navštěvovat pracovní úřad a měla rozjednanou práci učitelky střední školy na částečný úvazek (aby byl čas na psaní) v místě trvalého bydliště, kde mi práci nabídli. V Brně jsem bohužel neuspěla. Momentálně žiju na třech místech a mám dvě práce, je to poměrně vyčerpávající, ale jsem ráda že to nějak funguje. Do budoucna je to nesmysl, protože mi nezbývá energie na vlastní tvorbu.

Učím modelování a kresbu. Vše co jsem se naučila se mi hodí. Stále se na FaVU vracím, protože mne zajímají možnosti 3D tisku (zatím jen pozorují) a konzultuji materiály a technologie, které chci použít.

Stýská se ti?

Zasteskne se mi, že jsem nebyla prozíravější a dravější. Chybí mi kolektiv lidí na stejné vlně. Sny jsou stále stejně silné, jen jsou trochu v mlze, na místě je skromnost tužeb. Vážím si víc obyčejných věcí... a přátel.

DENISA KRAUSOVÁ (at.grafika)

Pamatuješ se ještě na svoje představy o studiu grafiky na FaVU, když ses na školu hlásila?

V mém případě to bylo dost jednoduché - prostě mě bavila grafika (jako technika), tak jsem se hlásila na všechny vysoké školy, kde na to byly specializované ateliéry. Nijak jinak jsem o umění tehdy moc nepřemýšlela, hlásila jsem se na FaVU když mi ještě nebylo osmnáct let, tím to asi bylo. No a pak jsem se nestačila divit :-)

Jak moc se tvoje představy lišily od reality? Byla jsi něčím zaskočená? Jak ses v průběhu studia cítila?

No když studujete v ateliéru, který vede člověk, kterého vlastně to médium vůbec nezajímá, jste prvně asi zklamaní (pamatuji si že hodně) no a pak začnete přemýšlet o umění úplně jinak a hledat si svou cestu. To byl vlastně velký přínos toho počátečního negativního zážitku. A já jsem se přes různé odbočky dostala k malbě, ale dnes vím že to médium není nijak podstané, prostě je mi jen malba nejbližší.

Po příchodu na školu mě nejvíce zaskočil (asi nepříjemně) ten chaos, nic nefungovalo tak jak mělo. Ale dnes bych si trochu té anarchie zase dala. Člověk si snadno zvykne. A jestli jsem se cítila že jsem tam správně? Samozřejmě že dost často ne. To je

myslím pro FaVU dost příznačné. Snad všichni moji tehdejší spolužáci měli v různých obdobích tento pocit. Jen jsme to bohužel neměli zároveň. Když jsem se já cítila dobře, tak kamarádi nadávali a naopak. V podstatě neustále někdo mluvil o tom, že to vzdá :-). Je to prostě taková škola nejistoty, kterou člověk musí ustát, bojovat s ní, a nebo jen počkat až ten pocit přejde. A na FaVU se čeká dobře.

Můžeš trochu přiblížit místo a situaci, ve které ses po absolvování školy ocitla?

No já jsem po škole byla nějakou dobu na pracáku, pak jsem chvíli restaurovala, ovšem na černo, potom jsem krátce doplňovala zboží v Tesco, no a teď mám takovou srandovní práci. Maluji ob

razy v jedné továrně. Denně jich musím namalovat tak kolem deseti kusů, jsou to většinou takové strukturální abstrakce, což je mi z duše odporné. Jediné štěstí je, že to vlastně vůbec nepřipomíná malování, je to samé kitování a mazání houbama, vše podle předepsaných mustrů. Takže mě to (pardoně) asi vůbec neodrazuje od práce na svých věcech. Myslím, že pro nás absolventy um.škol (kromě designérů) prostě neexistuje vhodné zaměstnání. Jedna z možností je učit na středních školách, ale to, troufám si tvrdit, hodně bere právě tu chuť pracovat na svých věcech. Další z možností je pracovat v nějaké komerční sféře, třeba v reklamce, tam jsou peníze, ale zas je to (alespoň pro mě) naprosto neatraktivní. Tím se výběr hodně zúžil a je velký problém najít něco, co by nás příliš neomezovalo.

Je dobré si uvědomit, že za to co umíme a chceme dělat (i přestože nejlépe podle našeho svědomí) nás prostě nikdo platit nebude. To není skepse, já si nijak zvlášť nestěžuji, jen to tak prostě asi je. Je fajn, když člověk pro peníze nezahodí těch šest let na škole a hlavně to v co věřil. Dnes si stále myslím, že je lepší mít mizernou práci a mít svobodu v tom co máte rádi, ať už je to malování, či točení videí. Myslím, že i samotný úspěch v prodávání uměleckých děl je začátek konce. No a v současné době si domlouvám právě nějaké to učení na textilce v Jihlavě, ale časem bych se chtěla vrátit do Brna.

Jak se díváš na své studium zpětně? Zasteskne se ti občas?

Pro mě to byl prostě neopakovatelný zážitek. Nikdo z mých kamarádů z jiných škol nemá tak specifické zážitky. Ta atmosféra je prostě jiná. Mě nejvíce intenzivních zážitků dalo studium u Martina Mainera. Není to rozhodně učitel malby v pravém slova smyslu, technologických a technických rad se od něj příliš nedozvíte. Ale nikdo neumí tak excelentně bourat přestavy svých posluchačů a to je velmi prospěšné. A samozřejmě jeho zážitky z cest, pohled na současné umění a filosofii a vůbec jeho vyprávění (i mimo umění) bylo vždy zajímavé poslouchat. Člověk prostě nikdy nevěděl na čem je a tahle nejistota byla pro mě docela podnětná. Ale FaVU mě bavila hlavně jako celek.

Stejská se mi stále. Samozřejmě po kamarádech, po večírcích, po nekonečných hodinách zevlování v ateliéru, ale i po těch konzultacích. A hlavně jsem měla ten skvělejší pocit, že jsme na tom všichni stejně a že nás to umění všechno zajímá. No a s tím spojené diskuze o výstavách, filmech.....to bylo fajn. Dnes vidím jak moc okrajová věc to umění je.

Vybavíš si při vzpomínkách nějaké silné zážitky, které tě nějak zásadně ovlivnily?

Třeba přátelství s Bárrou Motlovou :-). Ale je toho samozřejmě víc

Šla bys na FaVU jako středoškolačka znovu?

Určitě.

IVETA KADLECOVÁ

(Koncept - Rónai, Kresba - Stratil)

Jak to bylo s tebou?

Já jsem se tady v Brně narodila. Po střední škole jsem nechtěla pracovat, ale zároveň jsem se nechtěla moc flákat, nicnedělání jsem měla dost. Jediné co mě bavilo bylo malování, a tak jsem se hlásila na FaVU. Šla jsem k Rónaiovi na koncept.

Víceméně jsem tam 4 roky kreslila, a když přišel na školu Václav Stratil, tak to bylo jasné - šla jsem za ním.

Hned potom, co jsem vyšla ze školy, začala jsem se žít ikonomalbou. Strávila jsem asi 3 roky na bakalářském studiu v Moskvě. Zatím mi tenhle způsob života vyhovuje a žádnou radikální změnu neplánuju. Bylo by fajn, kdyby se mi podařilo získat víc zakázek, pak by se urovnala i moje nepřilíš dobrá finanční situace.

Z FaVU mi nejvíce v hlavě utkvěly rozhovory s lidma o společné tvorbě. Bylo fajn mít kolem sebe sopustu stejně postižených lidí. Po škole se člověk obvykle ocitne ve vzuchooprázdnou a pak ty postižené musí hledat.

Jak ses dostala k ikonám?

Byla to dlouhá cesta, je to přirozeně spojené s mojí pravoslavnou vírou. Myslím si, že každý člověk, kterého zajímá něco kolem života, tak když je mu 18, 20 let, hledá odpovědi na otázky. Proč jsem tady, jestli tu má cenu být, jestli se na to všechno nevykašlat. V tu dobu jsem hodně hledala. Nevěděla jsem co a nebylo to nikde. Zjistila jsem, že nedokážu nikam patřit. V podstatě se mi to nepodařilo nikdy, ani na FaVU. Neustále mám pocit že jsem mimo všechno.

Když jsem byla maličká, tak jsem trávila hodně času u babičky v kuchyni, kde se scházela celá rodina. Všichni se mezi sebou bavili, jenom já jsem seděla potichu v rohu, listovala knihou a prohlížela si staré mistry.

Štěpán Hulec

(* at. průmyslový design)

(+ at. nefigurativní sochařství)

Tvůj začátek na FaVU?

1996. To bylo ještě za děkanování páně Precílika. Brzy na to se dostal na děkanský post Tomáš Ruller. Dostal jsem se na produktový design. Tam jsem strávil 4 roky a pak jsem přešel k Ambrůzovi na sochu.

Co tě vedlo k takové radikální změně?

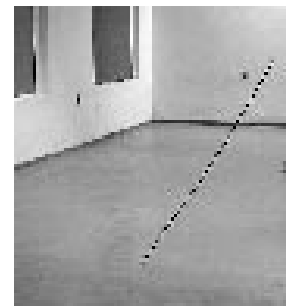
Já jsem s tím designem neustále bojoval, ale nechtěl jsem si přiznat, že mi to nesedí. Na bakalářku jsem se zabýval interiérovým předělem. Jak jsem o tom tak přemýšlel, tak jsem došel k tomu, že ten předěl nemusí být vůbec řešený klasickým způsobem jako stěna, ale může jít v podstatě o jakýkoli objekt který mi pomůže k tomu abych se odreagoval od toho, co jsem zažil za den. A to už jsem se dostal k něčemu, co se týká zcela jiné výrazové oblasti. Jako oponenta jsem si vybral na doporučení Ondračky pana Ambrůze a tím se pro mě postavil most, po kterém jsem přešel od designu k soše. Takřka celou dobu svých studií jsem sváděl neustálé boje se svými vedoucími, které se později ukázaly být velmi užitečné.

Neměl jsi pocit, že tě škola nepřipravila dostatečně na praktický život?

To mě vůbec nepřekáželo, protože ten kontakt s extrémními polohama mě připravil na docela jiné životní situace. Teď po letech můžu říct, že vím kde je skutečně moje místo, znám se, mám chuť se sebou něco dělat a chápu svůj vztah ke kumštu. Pochybuj, že bych se na tuhle platformu dostal tak rychle, kdybych těch 7 konfrontačních let na FaVU neprožil. Zpětně si uvědomuju, že jsem měl na počátku v hlavě jakýsi tunel a svoje okolí jsem moc nevnímal. Škola mi pomohla k tomu, abych otevřel oči. Opravdu nevím, jestli bych měl šanci se takto usrovnat, kdybych seděl někde v DTP studiu a řezal grafiku. Pro mě to bylo naprosto nedocenitelných 7 let, které měly vliv úplně na všechno.

Jak ses teda od předělových stěn na produktovém designu dostal až ke své diplomce, která vypadala tak, že od stropu v jedné místnosti visel vlasec a na jeho konci zavěšená krátká bambusová tyčka, která se dotýkala jedním koncem země? Pamatuju se na ten podivný úkaz a mám tě v paměti uloženého jako produktového designéra, který najednou zešlel a pověsil u Ambrůze na vlasec bambusovou tyčku jako závěr svých sedmiletých studií.

Já jsem se s Ambrůzem učil to, že se umění nedá designovat, ačkoli se to často dělá. Na začátku mé existence na soše jsem měl veliké problémy a neustále jsem stál v opozici. Měl jsem nějakou představu jak svůj „projekt“ zrealizuji a mysl jsem si, že jak to udělám, tak tím budu vytvářet umění. Když jsem Ambrůzovi říkal: „Podívejte. Už jsem vám ty věci kreslil, už jsem vám ukazoval vizualizace. Teď bych pochopil, kdybyste po mě chtěl, abych to šel rovnou dělat“. Ale on mi na to řekl: „Ne, všechno odlož“. To pro mě byly bezesné noci. Tímhle způsobem mě ale skutečně

dovedl někam, kam se nedá dovést slovy. Najednou jsem mířil k čisté přírodě bez konstrukcí. Ta diplomka se jmenovala „O doteku beze jména“, protože mi šlo o minimál. O něco, co bude lehké jako dech, co nebude zatížené myšlenkami a konceptama, co nebude mít 8 dalších plánů, které se dají rozkrýt. Že to bude takový stav mysli.

Čím se teď živiš?

Živí mě design, grafika. V současné době už mám dostatek zakázek a práce mě baví, snažím se jí dělat dobře. Snažím se jí dělat tak, aby nelhala a byla čistá. Ve volných chvílích se snažím hrát na kytaru.

Vzpomínáš si na dobu, kdy jsi opustil školu? Pocítil jsi nějaký náraz reality?

Náraz byl velicej, hlavně díky rodině. Byl to takovej propad typu, že máš tu stovku v kapse, ženu v sedmém měsíci a nevíte co bude příštích 14 dní. První dva roky po škole jsem moc nejedl a nespál. Měl jsem sice během studií našetřeno 100 000, za ty peníze jsem si ale koupil v té době nejlepší notebook – jako investici do své budoucí obživy - který mi však někdo krátce na to ukradl. Z ateliéru, když jsem byl na obědě. Ten oběd mě tehdy stál 100 025 korun. Zloděj nebyl z FaVU, ten den se po budově na Rybářské pohyboval úplně cizí člověk, který vypadal jako stavební dělník ...

Vzpomínáš si na nějakou veselou příhodu z natáčení?

Zastřílel jsem proděkana Ondračku. Ani nevím jak se to všechno semlelo. Seděli jsme v přednáškové místnosti 211, venku bylo vedro a já jsem byl v první řadě. Ondračka stál metr a půl předemnou a vykládal něco z dějin umění a já jsem najednou zvedl fiktivní samopal a pustil do něj krátkou dávku.

A co on? Spadl?

Ne. On zůstal chvíli stát a pak řekl: „Vy mě máte za blba“. Já jsem řekl: „Nemám, pardon já se omlouvám“.

Tys v té době hrál nějaké počítačové hry, kde se střílelo?

Ne, kdepak. Já dodnes vůbec nechápu, jak se to mohlo stát. Ani nevím, z jakého důvodu jsem ho vlastně zastřílel. Byl jsem ze sebe tak vyklepanej, že jsem se mu šel ještě jednou po přednášce omluvit. „Prosimvás nezlobte se, já Vás opravdu nemám za blba“.

JAN KARPÍŠEK

(ateliér malířství II)

Kde ses tady vzal, v tom Brničku?

Já jsem dělal gympl v Třeboni, a pak jsem se dostal na malbu k Mainerovi.

A to ses na gymplu rozhodl, že chceš bejt malíř?

No, na gymplu asi ve třetáku. Inspiroval mě bratranec, kterej maloval figurky. Tak jsem začal taky malovat postavičky, ale trochu jiný než on. Kreslil jsem je podle Degase. Toho jsem měl rád.

Tak to máš asi talent, co? Že tě vzali.

No já nevím. Já jsem do Brna vůbec svoje práce nevezl, musel jsem se připravovat v Třeboni na maturitu z tělocviku, takže moje věci do Brna vezl můj táta, raketový inženýr. Táta přišel na vrátnici a vrátnej ho poslal s deskama k Načeradskému, že to je prej ta malba. Načeradský, když to otevřel, tak řekl tátovi: „No to je moc experimentální, běžte to zkusit k Mainerovi“. A tam to vyšlo.

Ty jsi teda předem nevěděl, kdo učí malbu na FaVU?

Ne, já jsem znal jenom Degase.

Jakou jsi měl představu o studiu malby na vysoké škole?

Já jsem byl od samýho začátku nadšený z Mainera. Myslím, že jsme si padli do oka. Kromě malby jsem vlastně nic jinýho dělat nechtěl. Ještě jsem teda chtěl studovat sanskrť, ale to mě přešlo.

Jo, pamatuju si na tebe z prváku, jak jsi byl taková divná vyhublá postavička s kšiltovkou na hlavě, na které jsi měl napsáno propiskou posvátné číslo „108“.

Jo, a ještě jsem tam měl napsáno „Křišna“ v dévanagáří.

Hele, a celých těch 6 let jsi byl z Mainera nadšenej?

Ne, to byly maximálně první 3 roky, pak to vyprchalo a já šel k Rullerovi. U něj mě ale nadšení přešlo už během jednoho semestru, tak jsem se vrátil zpátky k Mainerovi a byl jsem za něj rád.

V průběhu studia jsi měl už jasnou představu, že by ses chtěl malbou živit?

Jasně. I Mainer nám to často zdůrazňoval, abychom nezanedbávali tuto součást tvorby. Všechno se během studia měnilo. Přišel jsem do prváku jako vegetarián, abstinent a panic ... a změnilo se úplně všechno. Abych se někam posunul, tak jsem začal přejímat věci ze svého okolí. Bránil jsem se ze začátku třeba alkoholu, ale pak jsem si říkal: „Proč se s nima nevožrat, když jsem v prostředí, kde je to v pořádku, a navíc – je to i v něčem dobrý“. Já myslím že to ke studiu patří – nějak se otevřít a nasávat všechno.

Pak jsi teda dostudoval a ...

.. a trošku jsem se lek. Lekl jsem se reality „venku“. Čím se budu živit. Měl jsem už pár zkušeností s prodejem obrazů, ale bylo to dost nepravidelné a bylo jasné, že mě to neuživí. Tak jsem honem rychle hledal nějakou jinou práci a hodně rychle jsem ji našel. Moc jsem si nevybíral. Přes agenturu jsem se dostal do IBM, kde pracuju dodnes jako operátor.

Takže tvoje vize budoucnosti je jaká?

Moje vize je taková, že budu pokračovat v malování, s tím, že budu nějakou část energie věnovat propagaci a dokud to bude potřeba, tak budu vydělávat peníze ještě něčím jiným. A pokud to bude potřeba, tak to tak budu dělat do smrti.

Jsi s tím smířený, že to tak třeba dopadne?

Vlastně i tu představu toho, že bych se živil jenom malováním, беру stejně jenom jako přestupnou stanicí. Všechno jsou to věci dočasné. Ale malovat budu i v té konečný představě, která by měla být spojená s trvalým pobytem v přírodě, svázaností s nějakou půdou.

Popiš svůj sen.

Dobře, popíšu svojí ideální představu, a je jedno jakým způsobem se dostanu k její skutečné realizaci:

Budu bydlet ve vlastním domku na svojí vlastní zahradě, kde budu pěstovat velkou část svojí potravy sám. Kde budu mít stromky, kde bude část pozemku ponechaná divočině. Bude to v čisté krajině, docela daleko od silnice, ale může to bejt klidně i v nějaký vesnici. A v tom domečku budu mít ateliér, kde budu malovat obrazy. A chtěl bych mít kozu. A slepice. Poblíž budou lidi, se kterýma si budu rozumět.

Člověče, to co mi popisuješ, to mi přijde jako z úplně jiného světa. Mě to přijde, jako kdybych poslouchal nějakýho člověka v hypnóze, popisujícího svoje dojmy z jiného světa.

Ale já znám lidi, který to podobně skutečně mají a funguje jim to. K té představě se nijak zvlášť neupínám. Snažím se žít především v přítomnosti.

Patří do tvé představy rodina? Vejde se tam pračka, televize, žena a děti?

Když mluvíme o tom ideálu, tak jo. Čtyři děti a chápající žena, inteligentní, krásná, milující. To jo.

Myslím, že hodně záleží na stavu mysli. Ve skutečnosti třeba ta silnice nemusí být daleko 2 kilometry, ale třeba jen 200 metrů. Když mysl řekne „ano, silnice je daleko, je to čistá zahrada“, tak je všechno ok.

Hm, a ani to nebude třeba domeček, ale bude to činžák, co?

No, nebo to nebude domeček, ale jurta.

Dovedeš si připustit, že ten tvůj sen o domečku v čisté krajině daleko od lidí ale blízko k přátelům, zůstane jen v rovině snění, a tvoje mysl se může dostat do blaženého stavu i v naprosto odlišné realitě?

Ano, to je dost možný. Ten můj sen nevnímám jako cíl, kterého je bezpodmínečně nutné dosáhnout, je to spíš obraz mojí vnitřní přirozenosti, kterou se v životě snažím realizovat jak jen to je možné. Mám rád přírodu a zvířata, a tak i když teď bydlím v paneláku na sídlišti, tak jsem aspoň na balkóně vysadil stromky, stýkám se s přáteli, kteří se mnou podobné myšlenky sdílejí.

Když budeš umírat v sedmdesáti letech v 5.patře paneláku, bude to ta samá smrt jako smrt v domečku uprostřed zahrady?

Možná bych měl při té smrti trochu jiné myšlenky, ale jinak smrt jako smrt. Myšlenky jsou jen myšlenky, já se snažím si z nich moc nedělat. Teď nedávno jsem někde četl nějakou zajímavou myšlenku o myšlenkách, která popisovala myšlenky jako míry věcí, jenom náplně. Náplně se dají vyprázdnit a být v klidu.

Co maluješ?

Teď dělám zase plynutí času. Dělán takový malý čárečky, jednu za druhou, a pracuju právě spíš s myšlenkami, než s výsledkem. Ale někdy to vypadá dobře i jako obraz, vypadá to jako pletená vlna. Je to hodně drobná prácička, nejlépe se mi maluje když si lehnu na břicho na peřinu. Když pak kladu jednu čárku za druhou a snažím se ty čárky namalovat dobře, aby mezi nimi třeba nebyla velká mezera, tak prožívám takovou euforii a uvědomuju si, že tento okamžik je mnohem důležitější, než jednou v budoucnosti pohled diváka na to plátno.

TOMÁŠ RONOVSÝ + ANIČKA DORUŠKOVÁ-RONOVSKÁ

TOMÁŠ (T): Přišel jsem na školu v době, kdy koncept ještě vedl Chatrný. Po něm byl teprve Rónai. Končil jsem diplomkou v roce 1998, postavil jsem „Simulátor DEJA-VU 2000“.

Jak to vypadalo a k čemu to bylo?

T: No, to byl simulátor deja-vu. Prošel jsi takovým přípravným magnetickým polem ...

ANIČKA (A): To mě tenkrát docela zmátlo ..

T: .. no a tam se vymazávaly všechny digitální věci .. já jsem nabral na smeřáku magnety, nesl jsem pak na zádech v batohu přes město asi 50 kilo magnetů ...

A: ...to byl dost nebezpečnej náklad, takhle v šalině. On mazal telefony ...

T: ... no já jsem se vždycky přioplácl batohem na značku, když jsem šel po ulici ...

A jak to teda fungovalo v tom simulátoru?

T: No to byl jenom takovej střep toho simulátoru. V praxi to nefungovalo vůbec. Von tam měl bejt ten laser, v úrovni očí, odrážet se dokola od zrcadel, akorát se to úplně přesně nevychytalo.

Takže ten simulátor nefungoval?

T: ... antiprachová polička taky nefungovala. Tam byla spousta věcí, v rámci toho simulátoru. Každopádně tam byly 3 instalace v jednom, které se vzájemně prolínaly, ale to nikdo nepochopil ..

A: Já sem to ale pochopila. A o to šlo. Dodnes si Tomáš myslí, že jsme se seznámili proto, abych chápala tok jeho zbesilých myšlenek.

T: Jediné zaměstnání, které jsem si po škole našel a které mi vydrželo dodnes, je promítač v kině ART. To je taková důchodcovská práce. Musím si ale dát pozor, abych nevydělal víc jak 4 tisíce, protože bych ztratil sociální a zdravotní pojištění od pracáku. Taky jsem pracoval půl roku na Špilberku, kde jsem pomáhal instalovat Milerovi Krtečka. To byla docela vtipný, dělali jsme tam spolu obří krtinec. Ještě jsem byl chvíli na biskupském gymnáziu, kde jsem si musel neustále dávat velký pozor na to, co říkám. Nesměl jsem třeba říct: „Ty vole to je peklo, co maluješ ..“. Pak jsem zase nějaký čas fungoval jako asistent architekta v české televizi u četnických humoresek. Teď jsem ale taťka na mateřský a nehledám nic.

A: No a já jsem aktivní člen rodiny. Včera jsem byla celej den v práci v grafickém studiu, a dneska večer mám vystoupení jako břišní tanečnice. Ještě během FaVU jsem se snažila vydělat nějaký peníze jako pojišťovací agent. To jsem pozvala Tomáše na oběd, kde jsme měli dohodnout pojištění jeho auta. Zaplatila jsem mu svíčkovou. No a on mě pak pozval do Livingstounu na pivo.

T: Dodnes mě drží jeden velkej sen – rozjet na Údolní kavárnu. Vždycky když člověk přijde do tý školy, tak je tam takový prázdno, schází tam místo, kde by se mohli lidi scházet. Dokonce jsme s Aničkou vypracovali projekt a když byl děkanem Spielmann, tak jsme s tím projektem za ním byli. On byl nadšený, ale měl představu, že by se to mělo řešit z gruntu – sehnat sponzory, vypracovat architektonický projekt atd.. Já mám takovou představu, že by se do té místnosti za vrátnicí postavil prostě obyčejnej karavan, ve kterým by bylo všechno potřebný. Normálně by se v tom karavanu otevřelo okýnko, byl by tam takový pultík a fungovalo by to. Myslím že by to byl skvělej design, v ideálním případě by ten karavan popojížděl od stolečku ke stolečku. A ještě jedna důležitá věc – je tam v tý budově rozhlas po drátě? Abych vždycky mohl zahlásit: „Mám tu výborný boršč!...“

antiprachová polička - součást simulátoru deja-vu 2000

www.multiplace.sk/2007

+

www.favu.info

+

www.galeriemagda.cz

=

FaVU Brno duben 2007